

El llenguatge

Poder 15/XII/1978

La morfologia d'un verb tan usual com poder (i com voler) ja no hauria d'oferir cap dubte a ningú. Podriem dir que no ens podem expressar sense el verb poder, que l'hem d'usar a cada moment i que qualsevol gramàtica, per elemental que sigui, indica clarament i explícitament les formes incorrectes que sol originar i que cal evitar. Tanmateix, veiem que aquestes formes apareixen repetidament i tenaçment als textos originals que ens toca de revisar, a la correspondència que rebem de lectors que s'interessen per temes molt especialitzats i fins i tot en alguns textos impresos en llibres i revistes.

El verb poder, com alguns altres verbs del segon grup —generalment, aquells que tenen la primera persona del singular del present d'indicatiu acabada en c— presenten una irregularitat consistent en la presència d'una g (escrita gu) que no figura al radical, en les formes del subjuntiu i de l'imperatiu (i del pretèrit perfet). En el verb poder, aquesta g substitueix la d del radical. Les formes del verb poder que presenten una g, doncs, són exclusivament les del subjuntiu, de l'imperatiu (rarament usat) i les del pretèrit perfet. I, en conseqüència, l'infinitiu és poder i no «poguer», i el gerundi és podent i no «poguent», d'acord amb el que indiquen totes les gramàtiques, que declaren inadmissibles tots els infinitius en guer («volguer», «sapiguer», etc) i tots els gerundis en guent («volguent», «diguent»). I, contràriament, es prevé contra les formes incorrectes de l'imperfet de subjuntiu «podés», «podessis», «podés», «podéssim», etc, que llegim encara sovint en oracions com Suposant que no hi «podessis» anar... En el cas que no ho «podessin» fer..., en lloc de Suposant que no hi poguessis anar... En el cas que no ho poguessin fer...

Resta, encara, el problema del vocalisme (o bé u) en aquestes formes irregulars. L'imperatiu i el present de subjuntiu presenten una u, que essent tònica en algunes formes, no hauria, teòricament d'oferir cap dubte: pugui, puguis, pugui, puguem, etc. Qui escriu —que encara hi ha qui ho fa— No crec que «pugui» s'hauria d'adonar que no escriu el que diu. I les formes de l'imperfet presenten totes una o: poguessis, pogués, poguessis, poguéssim, etc. que, és clar, la pronunciació no sol revelar.

Albert Jané